

نگاه

مفاهیم و مصادیق خطای پزشکی

مسعود مظاهری تهرانی - حقوقدان

● خطا در لغت به معنی نادرست، ناراست و گناهی که از روی عمد نباشد، بوده و در اصطلاح خطای کیفری وصف عملی است که به غفلت یا نسیان یا چهل یا اشتباه یا بی‌مبالاتی یا بی‌احتیاطی، کاری مخالف قانون کند. برای تحقق جرم، وجود قصد از تکاب ضرورت دارد، ولی ماهیت این قصد در کلیه جرایم یکسان نیست. در بعضی موارد مرتکب جرم، عمل خود را با اراده انجام می دهد، ولی نتیجه حاصله از آن را نمی‌خواهد و گاهی حتی این نتیجه را پیش‌بینی هم نمی‌کند. در این صورت عنصر روانی جرم از خطای جزایی تشکیل می یابد و جرم ارتکبی غیرعمدی یا خطا خوانده می‌شود. در ماده ۶۰ قانون مجازات اسلامی آمده است: چنانچه طبیب پیش از شروع درمان یا اعمال جراحی از مریض یا ولی او بزرأت حاصل کرده باشد، ضامن خسارت جانی یا مالی یا نقض عضو نیست و در موارد فوری که اجازه گرفتن ممکن نباشد، طبیب ضامن است. با وجود این، بسیاری از حقوقدانان معتقدند چنانچه پزشک در تشخیص بیماری دچار اشتباه شود، خطای شغلی برای وی محرز است و اساسا خطای او در معالجه یا عمل جراحی، خود نوعی از خلطاست و به‌نظر می‌رسد چنانچه پزشک متبحر و حاذق به دلیل سهل انگاری، بی‌احتیاطی، بی‌مبالاتی و رعایت‌نکردن نظامات دولتی مرتکب خطای پزشکی شود و به بیمار صدمه‌ای بزند، ضامن است؛ حتی اگر اعمال وی با اجازه بیمار یا ولی او باشد. چنانچه پزشک مهارت و دقت متعارف و معمول را در رشته خود به خدمت گرفته باشد، م‌رهون اجر و پاداش است. حتی اگر در مداوای بیمار موفق نشود.

جبران خسارت در خطاهای پزشکی

اگرچه قصور پزشکان عمدتا عمدی نیست، ولی برای جبران زیان‌های مادی آن دیه یا پارش پیش‌بینی شده است. بر اساس قوانین بیشتر کشورهای جهان، مقصر غیر از خسارت مادی، خسارات معنوی، از کارافتادگی را نیز باید پرداخت کند. پس از تصویب قانون مجازات اسلامی و تعزیرات در سال ۶۱ و ۶۲ براساس دیدگاه‌های فقهی، کلیه خسارت جسمی در قالب دیه مقرر و پیش‌بینی شد و در مواردی که به بخشی از توانمندی جسم آسیب برسد، ارش تعیین می‌شود. اگر آنجا که با توجه به قانون کسب امکان پرداخت خسارت معنوی وجود ندارد لکن فرد متضرر می‌تواند با ارایه دادخواست ضرر و زیان به حقوق خود دست یابد.

مفهوم و معیار سنجش خطای پزشکی

حقوقدانان میان خطای شغلی و خطای عادی تفکیک قایل می‌شوند.خطای حرفه‌ای تلفظ از موازین و الزاماتی است که در یک حرفه، صاحب فن باید آن را انجام دهد ولی خطای عادی، تخلف از اصول و قواعد عمومی است، بدون اینکه ربطی به حرفه خطاکار داشته باشد. ثمره تفکیک خطای شغلی از خطای معمولی این است که برای تشخیص خطای شغلی باید به عرف صاحبان حرفه رجوع کرد ولی خطای عادی را باید با عرف عام سنجید.معیار عمومی برای سنجش خطا(خواه خطا ناشی از عذر باشد یا ناشی از تقصیر) یک تشخیص متعارف از عموم مردم می‌باشد و خروج از رفتار متعارف خطا محسوب می‌شود. درمورد خطای پزشک، عمل او با رفتار یک پزشک متعارف سنجیده می‌شود. به نظر می‌رسد مصادیق عمومی خطای پزشک را در سه مرحله: تشخیص، خطای در معالجه و خطا در عمل جراحی می‌توان احصا کرد. از نظر اجتماعی، مسؤول‌شناختن پزشک درباره زیان ناشی از اقلادی که او در چارچوب دانش زمان خود انجام داده است، قدرت ابتکار و ششوکافی استعداد را از او می‌گیرد و دانش پزشکی را در مرز درمان‌های موهوم و بی‌ضرر متوقف می‌کند و از بعد اخلاقی نیز چگونه می‌توان جزای احسان و نیکی را به بدی داد و از انسانی که همه کوشش و دانش پزشکی خود را در راه درمان بیمار به کار برده است، خسارت گرفته و این معنی برخلاف فلسفه عملی عامی است؛ «هل جزاء الاحسن الا احسان» باید گفت در حرفه پزشکی- قضایی تعهد پزشک از نوع تعهد به وسیله است و پزشک در راستای درمان بیمار نسبت به حصول نتیجه بهبودی متعهد نشده است، بلکه بر اوست که سعی لازم را در حدود متعارف به منظور معالجه بیمار معمول دارد. اطمینانی نیز که پزشکان درباره موثرافتادن درمان و یا موفقیت در عمل جراحی می‌دهند، بر پایه ظن و احتمال است و بیشتر جنبه روانی دارد تا حقوقی و دادگاه‌ها به دشواری چنین وعده‌هایی را تعیمیر به تقصیر نمی‌کنند. چراکه شفا‌ی بیماری متوقف بر عوامل و عناصری است که همیشه از اراده پزشک یا جراح بی‌نی نمی‌کند مثل وراثت، قوت و توان جسم بیمار و درجه پیشرش بیماری، محدودیت‌ها و توافقت علوم پزشکی با این همه قانونگذار ماهیت تعهد پزشک را از سعی در مواظبت تبدیل به خوداری از ضرر (نتیجه)کرده است تا پزشک ضامن زیان‌هایی باشد که بطور مستقیم و یا بوسیله دیگران به بار می‌آید. به همین دلیل باید حکم مندرج در ماده ۱۲۹ق.م.ا را به صورت محدود تفسیر کرد. ازاین‌رو:
۱-حکم مندرج در ماده ۱۲۹ ق.م.ا را باید منحصرا در مواردی دانست که طبیب شخصا اقدام به معالجه کرده یا دستور انجام آن را صادر کند، در غیر این صورت مسوولیتی متوجه وی نخواهد بود؛ بنابراین، چنانچه پزشکی‌فی‌المنزل بگوید: «فلان داروی خاص برای فلان بیماری مفید است و با اگر من پزشک معالج بودم چنین اقدام می‌کردم» و مریض یا اولیای وی به مفاد اظهار نظر پزشک عمل کنند و نتیجتا تلف یا نقض عضو به بارآید، مسوولیتی متوجه پزشک نخواهد بود چراکه در اینجا مباشرت اقوی از سبب می‌باشد؛ماده ۳۱۹ق.م.ا شامل مواردی است که پزشک به مباشرت یا بواسطه دستورهایی که می‌دهد عضو سالمی را تلف یا ناقص کند ولی پزشک را نمی‌توان به صرف عدم بهبودی عضو تلفنشده یا نقض‌شده مسوول دانست که چرا ولوا طبق آرای حقوقدانان، پزشک عموما در قرارداد معالجه، تعهد به نتیجه، یعنی شفا‌ی بیمار نمی‌کند بلکه تعهد می‌دهد حداکثر سعی خود را در معالجه به کار برد، حتی اگر قایل به این نیز نباشیم که تعهد پزشک تعهد به نتیجه است باز مسوولیتی متوجه او نخواهد بود چراکه در چنین صورتی یعنی، عدم بهبودی، خسارتی حادث نشده است و آنچه قبلا بوده، هنوز هم وجود دارد.

محسن هاشمی در گفت و گو با «شرق» بررسی کرد

قانون‌گریزی ۵۰هزارمیلیاردتومانی دولت

محسن: عباس کوشری، تهران

ادامه از صفحه اول

قانون استفاده از تسهیلات حساب ذخیره ارزی برای حمل‌ونقل ریلی و عمومی شهرها مصوب ۱۳۸۸ در جهت عمل به قانون حمایت از سامانه‌های حمل‌ونقل ریلی شهری و حومه مصوب ۱۳۸۵ و قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶ و به‌منظور تحقق هدفمندکردن بارانه‌ها دولت مکلف شد مبلغ یکمیلیارد دلار جهت تامین تجهیزات و احداث خطوط راه‌آهن شهری تهران و حومه، ۷۰۰ میلیون دلار برای تامین تجهیزات و احداث خطوط دیگر کلاشهرها دارای طرح مصوب قطار شهری و مبلغ ۳۰۰ میلیون دلار جهت اجرایی کردن طرح‌های جامع حمل‌ونقل ترافیک سایر شهرها تا پایان سال ۸۹ از محل حساب ذخیره ارزی تخصیص دهد. تسهیلات منظور شده به‌عنوان بخشی از سهم ۵۰درصدی دولت تلقی شده و تضمین بازپرداخت صددردص آن برعهده دولت خواهد بود. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است منابع فوق را در سال ۸۸ یا ۸۹ به اختیار شهردار‌ی‌ها قرار دهد که این قوانین از سوی دولت اجرا نشد.

❧ علت این موضوع آیا نداشتن پول بوده یا علت دیگری داشته است؟

علت این موضوع به نظر من این بوده که دولت اعتبارات را در جایی هزینه می‌کرد که اولویت نداشته است تا آنجا که برپونده این موضوع به قوهقضایی هم رفته و یکی از دلایل شکایت نمایندگان از دولت بوده است. در حال حاضر یکی از افتخارات دولت در بحث سوخت گاز کشی است در حالی که گاز کشی و این شیوه مصرف سوخت در کشورها پیشرفته به دلیل مخاطراتش منسوخ شده است و گاز را در نیروگاهی در خارج از شهر به برق تبدیل می‌کنند و حتی هم‌کنون پخت‌وپز هم در این کشورها از طریق برق انجام می‌شود.

بحث دیگر بحث قانون گریزی دولت دهم است چراکه وقتی یک قانون تصویب می‌شود حاصل چندین سال کار کارشناسی است و قوانینی که به‌منظور حمایت از حمل‌ونقل عمومی تصویب شدند در دولت خامی کار کارشناسی آنها شروع شده بود و در دوره دولت احمدی‌نژاد در مجلس به سرانجام رسیدند و تخصیص آنها به‌صورت

شرق: صدرا محقق؛ این روزها از تهران تا شمال و جنوب کشور هر کس را ببینید از داغی و گرمای هوا می‌نالد، کافی است یک لحظه از زیر کولر خانه، محل کار یا ماشینتان بیرون بروید تا هرم سوزناک هوا را حس کنید و شرشر عرق از سر و روتنان سر‌آزیز شود. من همیشه در این شرایط پر پدر و مادر سازنده کولر رحمت می‌فرستم و بعد هم از گذشته‌های قبل از پیدایش این اختراع خوب، یس‌ا می‌کنم و برای گذشتگان که لذت کولر را تجربه نکرده‌اند دل می‌سوزانم، این سوال هم همیشه ذهنم را می‌خورد که «چطور کسی می‌توانست بدون کولر در گرماهای طاقت‌فرسای شبیه این، روزگار بگذراند».

اما اگر همین موضوع را با خا خیلی‌ها در میان بگذاریم می‌گوییم:هوا این چند سال گرم شده و قدیم‌ها اینطور نبود، اما آیا واقعا هوای ایران از شمال تا جنوبش به نسبت سال‌های قبل، گرم‌تر شده است، البته اخبار مربوط به گرمایش جهانی و افزایش دمای هوا هم این را تایید می‌کند. اما پرویز رضازاده، کارشناس سازمان هواشناسی نظر دیگری دارد. او در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: «نگاهی به آمارهای ۶۰ سال گذشته، یعنی از ابتدای دوره‌ای که دمای هوا در تهران به ثبت رسیده است تا امروز نشان می‌دهد میانگین دمای هوا در دوره‌های مختلف تغییر خاصی نکرده است، یعنی همین دیروز (چهارشنبه دوم مرداد) شهر تهران در گرم‌ترین حالت دمای هوای ۴۲ درجه را تجربه کرده است، این در حالی است که براساس آمار این ۶۰ سال در روزهای مشابه امروز ما بارها و بارها دمای ۴۲ درجه را در تهران داشته‌ایم».

رضازاده در ادامه می‌گوید: «این قضیه فقط مختص شهر تهران نیست، مثلا در استان خوزستان که یکی از گرم‌ترین نقاط کشور است، در طول سال‌های گذشته همیشه میانگین هوادر دوره زمانی اول تیرماه تا اواسط مرداد ۵۰ درجه بوده است، اما همین دیروز چهارشنبه دمای هوای آن ۴۵/۶ درجه بود، میانگین روزهای قبل هم همینطور بوده، از طرفی نباید این را فراموش کنیم، که بر اساس

رییس سازمان غذا و دارو مطرح کرد

سهم ناچیز ایران در بازار دارویی دنیا

تاکید بر فراهم ساختن زیرساخت‌های موجود به‌منظور ارتقای تولید دارو اظهار کرد: در دو سال گذشته حدود ۳۵ رونمایی از دارو داشتیم، رونمایی به‌معنای دستیابی به «دانش فنی تهیه محصول است، اما این وجود همه تبلیغ می‌کنند که رونمایی از داروها ازبزری را کاهش می‌دهد، اما اینگونه نیست، زمانی ازبزری کاهش می‌یابد که تجاری‌سازی داروها اتفاق بیفتد و به تولید محصول برسد. رییس سازمان غذا و دارو با بیان اینکه از آن ۳۵ دارو فقط سه دارو تجاری‌سازی شده است، گفت: یکی دیگر از اهداف اساسی سازمان، تشدید تجاری‌سازی داروهاست که در این راستا علاوه بر تجاری‌سازی دانش فنی ایرانی، دانش فنی خارجی را هم می‌پذیریم و حتی حاضریم آن را خریداری و مسیر ماینر را برای پیشرفت در تجاری‌سازی دانش فنی انتخاب کنیم. معاون وزیر بهداشت با بیان اینکه در سال ۲۰۱۳ بازار دارویی جهان هزارمیلیارد دلار بود و برآورد کرده‌اند این میزان در سال ۲۰۱۸ به هزار ۲۰۰۰میلیارد دلار برسد، عنوان کرد: در میان شیب ارزش داروهای معمولی کم است. در حالی که سهم داروهای های‌تک، نانو، بایو و مولکولار در سال ۲۰۱۳، ۱۲میلیارد دلار است و در سال ۲۰۱۸ به بیش از ۵۰میلیارد دلار می‌رسد و شیب تندتری دارد. وی افزود: جایگاه ایران در حوزه علوم هایتک خوب است اما نباید آن را در حد تولید شلم و دانش فنی نگه داریم. شرط موفقیت و توسعه در این بازار رو به توسعه تجاری‌سازی و حضور در بازار آن است. به گفته حاجی‌آخوندی ارزان بودن داروهای ما باعث می‌شود به‌احتی صنعت و کیفیت دارویمان رازر سوا

افزایش حقوق سربازان متاهل و بخشودگی سربازان فراری

پیدا کرده است و از تاریخ مذکور به نیروهای مسلح ابلاغ و بخشودگی سربازان فراری خبر داد. سردار کمالی جانشین اداره منابع انسانی ستاد کل نیروهای مسلح در مورد افزایش حقوق سربازان متاهل گفت: برابر ابلاغیه ستاد کل نیروهای مسلح حق عایلمندی و ولاد سربازان متاهل با حق عایلمندی و ولاد کارکنان رسمی نیروهای مسلح یکسان شد، بنابراین از اول تیر سال ۹۲ حق عایلمندی سربازان متاهل از ۲۸هزار تومان به حدود ۸۵هزار تومان تغییر خواهد کرد. سردار کمالی در ادامه گفت: حق ولاد سربازان متاهل قبلا در حدود پنج‌هزار ۶۰۰تومان بود که به حدود ۲۲هزار تومان افزایش

رضازاده، کارشناس هواشناسی در گفت‌وگو با «شرق»:

هوا خیلی داغ نیست، احساس داغی می‌کنید

محسن: امیر کوشری، شرق

وضعیت اقلیمی ایران، دوره زمانی ۱۰ تیر تا دهم مرداد ایران گرم‌ترین روزهای خود را تجربه می‌کند و اینکه این روزها هوا گرم شده است اصلا چیز کار یا ماشینتان بیرون بروید تا هرم سوزناک هوا را

اگر اینگونه است پس چرا این روزها مردم بیشتر از گذشته نسبت به گرمای هوا و غیرقابل تحمل بودن آن حرف می‌زنند؟ این کارشناس هواشناسی در پاسخ به این پرسش اینگونه می‌گوید: «خودپذیری انسان به شرایط جدید بسیار بالاست، در سال‌های قدیم بسیاری از خانه‌ها و ماشین‌ها و محل کار مردم یا حتی مراکز خرید و... کولر نداشتند، به همین دلیل مردم به گرمای آن روزها تقریبا عادت می‌کردند و در نهایت با رفتن به سایه احساس خنکی می‌کردند، اما از وقتی که وسایل سرمایشی به جامعه وارد شد و به خصوص در سال‌های اخیر که کولرهای گازی همه‌گیر شده‌است، مردم در محیط‌های بسته، دمای هوا را آنقدر سرد می‌کنند که با قرار گرفتن در هوای باز و احساس کمی گرما فکر می‌کنند، نمی‌توانند آن را تحمل کنند، مشخصا منظورم این است که بیشتر از آنکه هوا به نسبت گذشته داغ شده باشد ما انسان‌های امروزی به وسایل سرمایشی وابسته شده‌ایم».

حرف رضازاده به نظر منطقی و درست می‌آید، به خصوص اینکه حرف‌هایش مبتنی بر آمار و ارقام کارشناسی‌شده است، وقتی می‌گوید در ۶۰ سال گذشته دست‌کم در همین شهر تهران بارها دمای هوای ۴۲درجه به ثبت رسیده است، یعنی دمای ۴۲درجه روز گذشته برای ساکنان این شهر خیلی غیرعادی نباید باشد، اما هست. ما بیش از آنکه از دست طبیعت و تابستان و گرمای معمول آن اذیت شویم، از کولرهای گازی و وسایل سرمایشی ساخته دست بشر ضربه خورده‌ایم. به خصوص آنکه این کولرها در بعضی خانه‌ها و محل‌های کار با چنان دمای کمی کار می‌کنند که در چله تابستان، آدم از قرار گرفتن در معرضشان از سرما به خود می‌لرزد. در جای لعنت فرستان به خورشید و تابستان، بهتر است کمی دمای کولر را تنظیم کنیم.

خبر

تاکید «ناجا» بر حمایت از آمران به معروف

● **فارس:** فرمانده نیروی انتظامی کشور با اشاره به اینکه ناجا از آمران به معروف حمایت خواهد کرد گفت: البته همه ما باید در حدود خود حرکت کنیم. سردار اسماعیل احمدی‌مقدم صبح امروز در جمع خبرنگاران در مورد امر به معروف و نهی از منکر گفت: امر به معروف از نظر رهبرمعظم انقلاب، دارای سه مرحله است. وی ادامه داد: مرحله اول رفتاری است و مرحله دوم لسانی است اما مرحله سوم مرحله برخورد است که البته دو مرحله اول و دوم همگانی و مرحله سوم مخصوص مأموران حکومتی است. سردار احمدی‌مقدم گفت: اگر همه مردم در حدود خود حرکت کنیم کمتر دچار مشکل می‌شویم اما نیروی انتظامی در صورت بروز مشکل از آمران به معروف حمایت خواهد کرد. فرمانده نیروی انتظامی کشور با اشاره به ضرورت تقویت امر به معروف و نهی از منکر گفت: هرچند در آموزه‌های ما آمده است که اگر بدانیم که امر به معروف اثر بخشی ندارد یا برای ما ضرر دارد باید از آن اجتناب کرد. رییس پلیس کشور از کاهش ۲۰درصدی جرایم دهه اول مبارک رمضان خبر داد و تاکید کرد: اکنون در حال رصد جرایم و جمع‌بندی درخصوص آن هستیم اما به جرات می‌توانیم بگوییم که جرایم و تصادفات در حدود ۲۰درصد کاهش یافته است. امسال مردم با پلیس همراه هستند و سفره‌ایز ۸۰درصد کاهش یافته است. در بحث روزهداری نیز افرادی که روزه نمی‌گیرند آب این ماه را رعایت می‌کنند و مصادیق علی‌روزه‌خواری کاهش یافته است.

ورود ۴۹۷هزار گردشگر خارجی به ایران در تیرماه

● **ایسنا:** معاون گردشگری کشور آمار ورود و خروج گردشگر در تیر سال ۹۲ را اعلام کرد و گفت: در این ماه ۴۹۷هزار۳۱۰ نفر گردشگر خارجی به ایران وارد شده‌اند. منوچهر جهانپان اظهار کرد: طبق آمارهای جمع‌آوری شده از دستگاه‌های مرتبط، تعداد گردشگران ورودی به کشور در تیر سال جاری ۴۹۷هزار۳۱۰ نفر است که نسبت به تیرماه سال گذشته ۲۹درصدی را نشان می‌دهد. وی آمار گردشگران ورودی در تیر سال گذشته را ۳۸۴هزار۳۵۹ نفر اعلام کرد. معاون گردشگری کشور درباره آمار گردشگران ایرانی که به سایر کشورها سفر کرده‌اند نیز گفت: تیر امسال ۹۰هزار۵۰۲ نفر از کشور خارج شده‌اند که نسبت به تیر سال گذشته ۲۶درصد کاهش داشته است. جهانپان تعداد گردشگران خروجی از کشور در تیر سال گذشته را ۶۹۴هزار۲۰۲ نفر اعلام کرد. وی تاکید کرد: با توجه به این آمار، ورود و خروج گردشگر در تیر امسال به هم نزدیک شده است.

خون ایرانی صادر نمی‌شود

● **فارس:** رییس سابق سازمان انتقال خون تهران گفت: افراد اهداکننده خون حتما باید کارت ملی به همراه داشته باشند بنابراین هویت این افراد مشخص است و خون ایرانی به مصرف ایرانی می‌رسد و صادرات و واردات خون در کشور نداریم. بشیر حاجی بیگی گفت: در سازمان انتقال خون هر فردی که برای اهدا اقدام می‌کند ابتدا باید ثبت‌نام شود و داشتن کارت ملی که هویت ایرانی‌بودن آن را نشان دهد واجب است. وی ادامه داد: بنابراین صادرات و واردات خون در کشور نداریم چون اگر کارت ملی موجود نباشد نمی‌توانیم خونگیری را انجام دهیم، خون ایرانی به مصرف ایرانی می‌رسد و به دلیل بیماری‌ها، خون هر کشوری باید توسط مردش تأمین شود. مدیر روابط عمومی سازمان انتقال خون کشور ادامه داد: پس از ثبت‌نام مصاحبه و مشاوره انجام می‌شود، سواالتی مطرح می‌شود که اگر قانع‌کننده بود فرد برای اهدا می‌تواند اقدام کند این موضوع ضریب اطمینان را افزایش می‌دهد. حاجی بیگی گفت: هر سال سازمان انتقال خون ایران توسط مراجع انتقال خون دنیا دواز بار بررسی می‌شود و باید با استانداردهای جهانی همسو باشد که در این زمینه ایران در منطقه دارای بهترین رتبه است. وی گفت: در سازمان انتقال خون برنامه‌ها در دست اجرا نمی‌کنند، این برنامه از سال ۸۰ تاکنون در مراکز انتقال خون راننداری شده و افرادی که برای اهدای خون می‌آیند ممکن است بسیاری از سوالات را جواب ندهند به همین دلیل به صورت محرمانه از وی پرسیده می‌شود که آیا می‌خواهد خوشن به مصرف بیماران برسد یا خیر. البته با وجود این برنامه، تمام آزمایشات مجددا انجام می‌شود.

خبر خوان

ایسنا: معاون تحقیقات و فناوری وزیر بهداشت گفت: دانشگاه علوم پزشکی تهران با رتبه ۶۲ در آسیا اولین دانشگاه علوم پزشکی کشور است که در فهرست یکصد دانشگاه برتر آسیا قرار گرفت.
مهر: عضو سابق هیات‌مدیره سازمان تأمین اجتماعی از کاهش اعتبارات منابع در مقایسه با مصارف سازمان تأمین اجتماعی در سال گذشته خبر داد و گفت: این وضعیت در سال ۸۴ و به هنگام تحویل سازمان از دولت اصلاحات، در نقطه سر به سر قرار داشت اما حالا منابع این سازمان سه‌هزار میلیارد تومان کمتر از مصارف شده است.

مشغول به خدمت بودند معرفی کنند. به گفته کمالی، این سربازان بدون اینکه به مراجع قضایی معرفی و به جرم آنها رسیدگی شود به یگان خدمتی خود مراجعه و مابقی خدمت سربازی را به سپهر می‌کنند. سردار کمالی همچنین تصریح کرد: مدت خدمت سربازان فراری بخشوده شده، براساس مدت زمان خدمت سربازی در موقع فرار آنهاست، یعنی اگر در زمان فرار آنها مدت خدمت آنان ۱۸ ماه بوده، همان مدت خدمت را سیری می‌کنند. سردار کمالی در ادامه تأکید کرد: کسانی که سرباز فرار سال ۸۶ به ماقبل هستند اگر از همراهه خود را معرفی کنند شامل این غفو و بخشودگی نمی‌شوند.

مسلم در ادامه، شایعات به وجود آمده در ارتباط باخدمت سربازی را تکذیب کرد. وی در ادامه به خانواده‌ها گفت: تنها کاهش خدمت سربازی به ۱۸ ماه و همچنین افزایش آن به ۱۴ ماه شایعه شده است. سردار کمالی درخصوص خدمت سربازی خاطر نشان کرد: مدت خدمت سربازی فعلا تغییری پیدانمی‌کند و همچنان خدمت سربازی ۲۱ ماه است، همچنین مدت خدمت در مناطق عملیاتی ۱۸ ماه، مناطق محروم و بد آب و هوا ۱۹ ماه، برای دستگاه‌های دولتی و یگان‌های حفاظت فیزیکی ۲۱ ماه و سایر کارکنان مامور به دستگاه‌های دولتی ۲۴ ماه است. جانشین اداره منابع انسانی ستاد کل نیروهای